

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים

יצא לאור בתאריך:
טו' מנחם אב תשע"א

פרשה:
פרשת עקב

כותרת:
באיזו שפה מדברים עם גברים...

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

הדברים על אחריות הכותב בלבד

פרשת עקב

באיזו שפה מדברים עם גברים...

השבוע חל יום ט"ו באב. בתקופת התנ"ך היה זה יום של שידוכים, שכן בנות ישראל היו יוצאות וחולות בכרמים, והבחורים היו באים לשם למצוא שידוך. זהו אס-כן הזמן המתאים לעסוק מעט בחיזוק חיי הנישואין בין בני זוג.

לאחרונה האזנתי להרצאה של יועץ נישואין, ואני רוצה לחלוק אתכם כמה מהתובנות שלו. הוא סבור שהמפתח לנישואין מאושרים הוא להבין נקודת מוצא אחת ויחידה: הגבר והאשה שונים זה מזו לחלוטין.

אשה שמתעוררת בבוקר עם חוס גבוה, היא בכל זאת קמה, מטפלת בילדים, מכינה ארוחת בוקר, שולחת את הילדים לבית הספר, ורק אחר-כך מתפנה לטפל בעצמה. הגבר, לעומתה, ברגע שהוא מרגיש קצת חוס - הוא מיד מודיע שהוא לא מגיע לעבודה, מבטל את כל הפגישות שנועדו לו בשבוע הקרוב, שוכב במיטה והוא בטוח שהוא חולה מסוכן...

עוד הבדל: גברים בדרך כלל לא רואים את הפרטים, הם לא מבחינים בדברים הקטנים. האשה לובשת בגד חדש ומצפה לשמוע מבעלה מחמאה כלשהי, אך הוא לא אומר מילה. בסופו של דבר כשסבלנותה פוקעת היא שואלת אותו: "מה, אתה לא אוהב את השמלה החדשה שלבשתי?" הבעל המסכן מתנצל ואומר: "זה דווקא יפה מאד, פשוט לא שמתי לב שאת לובשת משהו חדש"...

התינוק בוכה באמצע הלילה, האשה מעירה את בעלה ומפצירה בו שיקום ויתן לתינוק את הבקבוק. כשהוא כבר מועיל בטובו לעשות זאת, הוא מגיע למטבח וצועק משם שהוא לא מוצא את הבקבוק. היא מנסה לכוון אותו ("זה חצי מטר מהמקרר", "בפינה ליד הארונות"... אבל הוא עדיין מגשש במטבח כעיוור באפלה, ולבסוף מצהיר שהוא נכשל במשימה. לבסוף היא קמה בעצמה, וכמובן שהבקבוק עומד בדיוק באותו מקום שהיא אמרה לו. מה לעשות, גברים לא רואים דברים שהם לא מעוניינים לראות...

בפרשת השבוע, פרשת עקב, אנחנו קוראים את הפרשה השניה של קריאת שמע "והיה אם שמוע". כשמשווים בין שתי הפרשיות מגלים דבר לא רגיל: התורה חוזרת על אותן מצוות שנאמרו כבר בשבוע שעבר כאשר קראנו את הפרשה הראשונה של קריאת שמע.

בפרשה הראשונה של 'שמע' נאמר "ואהבת את ה' אלקיך" - אנו מצווים לאהוב את ה', ואת המצווה הזאת אנו מוצאים גם בפרשה השניה בה נאמר "לאהבה את ה'". בפרשה הראשונה אנחנו קוראים "ושננתם לבניך" שצריך ללמד את הילדים תורה, ושוב אנחנו קוראים בפרשה השניה "ולמדתם אותם את בניכם". בשתי הפרשיות אנחנו קוראים על המצוות של תפילין ומזוזה.

נשאלת השאלה, הלא אנחנו יודעים שכל מילה בתורה הינה מדודה ומחושבת, עד שישנן מצוות חשובות מאד שכתובות בקיצור נמרץ או ברמז בלבד, ואילו כאן אנחנו מוצאים שהתורה חוזרת פעמיים באריכות על אותן מצוות.

מילא כאשר מדובר בעשרת הדברות שלראשונה אנחנו קוראים אותם בפרשת שמות, ואח"כ בפעם השניה בחומש דברים, "משנה תורה", שם בכוונה התורה חוזרת עליהם פעם נוספת. אבל במקרה שלנו הפרשה הראשונה של 'שמע' נאמרה בחומש דברים, וקראנו אותה רק בשבוע שעבר... ומדוע חוזרים על תוכנה פעם נוספת!?

לפני מתן תורה הקב"ה שלח את משה להודיע לעם ישראל שהוא עומד לבחור בהם כעם סגולה ולתת להם את התורה. מיד בפתיחת הסיפור, בפרשת יתרו, אנחנו מוצאים שהמילים הראשונות שהקב"ה אמר למשה הם "כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל" (שמות יח, ג). נשאלת השאלה, מהו כפל הלשון הזה? מדוע נאמר למשה הנוסח "תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל" - הרי בית יעקב ובני ישראל אלו הם אותם האנשים - עם ישראל!

אומר רש"י שהפסוק הזה מלמד אותנו כמה דברים. ראשית, "בית יעקב" אלו הן הנשים, "בני ישראל" הם הגברים. התורה מלמדת אותנו שכאשר מגיעים לדברים החשובים באמת, יש צורך מיוחד לדבר אל הגברים בנפרד ואל הנשים בנפרד, אי אפשר לתת את אותה הדרשה לשניהם.

ועוד אומר רש"י, שמכאן לומדים כי יש לדבר עם נשים בלשון רכה, בעדינות, לבקש יפה ולדבר בנחת, ואילו כאשר מדברים עם גברים יש לדבר "דברים הקשין כגידין" - גברים לא מבינים כשמבקשים מהם בעדינות. האשה מבקשת מבעלה פעם אחר פעם והוא בכלל לא שומע. בסוף היא מאבדת את הסבלנות וצועקת עליו: "תוציא כבר את הזבל", ואז לפתע הוא מתעורר מהחלום שלו ומגיב: "בסדר, אבל למה את צועקת!" רש"י אומר שלגברים צריכים לדבר דברים קשים חדים וברורים, אחרת כל הדיבורים יהיו לקירות בלבד...

דבר נוסף שהפסוק הזה מלמד אותנו: קודם יש לפנות אל הנשים ואח"כ פונים אל הגברים: "בלשון הזה וכסדר הזה". מדוע? הרבי מביא מהמדרש שהקב"ה צוה את אדם הראשון לא לאכול מעץ הדעת. והוא מסר את הציווי לחוה אשתו, ואת הסוף כולנו יודעים... המדרש אומר שאילו הקב"ה היה מצווה על כך את חוה - היא היתה שומרת על הציווי הזה ובשום אופן לא היתה מכניסה את אדם הראשון למטבח ואז לא היה לו שום סיכוי לאכול מעץ הדעת...

ועוד והוא העיקר: רואים במוחש שהנשים הן שמשפיעות על הגברים בכל עניני יהדות. הילדים ילכו להיברו סקול היכן שהאשה תחליט, הבעל בדרך כלל לא מתערב בנושא הזה. המשפחה תצטרף לבית הכנסת שהאשה רוצה, והבעל ישתף פעולה כמי שכפאו...

ולכן הקב"ה אמר למשה: לך לדבר קודם עם הנשים, כי אם תצליח לשכנע אותן - כבר עשית את רוב העבודה, הן כבר ידאגו שהגברים יקיימו את המצוות.

ואולי יש לומר - בדרך אפשר - שזהו גם ההסבר בפרשתנו מדוע התורה חוזרת פעמיים על המצוות שנכתבו בקריאת שמע. כשם שבמתן תורה משה רבינו דיבר אל הגברים בנפרד ואל הנשים בנפרד, גם כאן בסוף שנת הארבעים הוא דיבר קודם אל הנשים ולהן הוא אמר את הפרשה הראשונה של 'שמע', הוא דיבר איתם "בלשון רכה" - הוא אמר להם שצריך לאהוב את ה', ללמד את הילדים תורה, לדאוג שהבעלים יניחו תפילין ולתלות מזוזה בפתח הבית.

ואילו הפרשה השניה של 'שמע' נאמרה כדרשה בפני ציבור הגברים. משה חזר שוב על אותן מצוות, אבל לפני זה הוא הקדים ואמר דברים קשים כגידין. עם הגברים הוא מדבר ביזנס: "אם שמוע תשמעו אל מצוותי" אז תזכו ל"ואספת דגנך ... ואכלת ושבעת" - העסק ילך טוב, יהיו הרבה קליינטים, המניות יעלו והכל יתנהל כדבעי. אבל אם לא - יכול להיות ההיפך ח"ו ו"האדמה לא תתן את יבולה". כזאת שפה מדברים רק עם גברים. על נשים אין צורך לאיים כדי לגרום להן לאהוב את ה'. כמו-כן הן אינן המפרנסות העיקריות של המשפחה. ואילו הגבר כל מציאותו זה להביא פרנסה הביתה ואם כן יש לדבר אתו בשפתו...

כך גם בסוף הפרשה. התורה שוב מבטיחה לגבר שאם הוא יקיים את המצוות יקויים בו "למען ירבו ימיכם", הוא יזכה לאריכות ימים. מי זקוק יותר לברכה של אריכות ימים? הגבר או האשה? באופן כללי הנשים מאריכות ימים יותר מהגברים, כך זה היום, וכך גם בעבר. הגברים זקוקים באמת לברכה הזאת של אריכות ימים. גם בדור המדבר הנשים זכו להכנס לארץ, ואילו הגברים לא האריכו ימים ונשארו במדבר. לכן משה רבינו אומר בסוף שנת הארבעים לדור שנכנס אל הארץ: אם תקיימו את המצוות - תזכו לאריכות ימים.

אבל בסופו של דבר הסגולה הטובה והבדוקה ביותר לחיים ארוכים ומאושרים היא לצעוד בעקבותיו של אברהם אבינו: "כל אשר תאמר לך שרה שמע בקולה".

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

הדברים על אחריות הכותב בלבד